

MAGYAR NYELVI FELADATLAP
a 6. évfolyamosok számára

2015. január 22. 14:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra és a helyesírásra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1.	<p>Fejtsd meg a szót a minta alapján!</p> <p><i>Minta: Ú K = ÜL</i> (Az ábécében az Ú betűt követi az Ü, a K betűt pedig az L.)</p> <p>Ű Ny M Y =</p>	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td></td> </tr> </table>	a			
a						
2.	<p>a) Az alábbi szavak közül karikázd be annak a betűjelét, amelyiknek a jelentése alapvetően eltér a többiétől!</p> <p>A) elbizakodott B) gőgös C) dölyfös</p> <p>D) konok E) pökhendi</p> <p>b) Az alábbiakban három szó jelentését olvashatod. Mind a három szó ugyanazzal a két betűvel kezdődik. Zárójelben láthatod azt is, hogy a keresett szó hány betűből áll. Írd le a három szót!</p> <p>1. (6) = Örvendetes alkalomból rendezett bőséges társas étkezés.</p> <p>2. (8) = Újra meg újra fontolóra vesz, mérlegel valamit.</p> <p>3. (5) = Kiemelkedés, domborulat nélküli, sík felületű.</p>	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b</td> <td></td> </tr> </table>	a		b	
a						
b						
3.	<p>Az alábbi szövegben öt szó (kifejezés) helyesírása hibás. Írd a pontsorokra az öt hibás helyesírású szó (kifejezés) hibátlan alakját! Az öt helyes megoldás mindegyike öt külön pontsorra kerüljön! Ötnél több megoldás esetén pontlevonás jár.</p> <p>Hagyma nem mindig termett nálunk. Első példányait Beatrix, Mátyás Király felesége kapta Itáliából. Napjainkban már olcsó, könnyű termelni és tárolni is.</p> <p>Egyik legegészségesebb táplálékunk. Vitaminokban gazdag, fokozza az étvágyat, sok étel elmaradhatatlan hozzávalója. Nyersen, karikákra vágva, ecettel, fűszerekkel és olajjal ízesítve azonnal fogyasztható.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td></td> </tr> </table>	a			
a						

4. Olvasd el az alábbi szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

A térképen Pest megyét az ország középső harmadában láthatjuk. A változatos felszínű megye északi és északnyugati része hegyes, a nagyobb része pedig sík. A vidéket ősidők óta lakják. A bővizű Duna mindig megélhetést biztosított az ittenieknek. A megye gazdag kulturális hagyományokkal rendelkezik.

a) Írd a megadott szavak mellé a megfelelő mássalhangzó-kapcsolódási törvény betűjelét!

helyezkedik: _____ láthatjuk: _____

A) a képzés helye szerinti részleges hasonulás

B) összeolvadás

C) írásban jelöletlen teljes hasonulás

D) zöngesség szerinti részleges hasonulás

E) írásban jelölt teljes hasonulás

b) Jelöld a következő szóban a szóelemek határait függőleges vonalakkal!

Írd a szóelemek fölé a megfelelő számot: 1 = szótő; 2 = képző; 3 = jel; 4 = rag!

v i d é k i e k

c) Az alábbi szavak közül melyik követi közvetlenül a betűrendben a *gazdag* szót? Írd a pontvonalra!

gázol, gabona, gát, gally, gazos

A kiválasztott szó:

d) Írd le a pontvonalra a szövegben található első vegyes hangrendű szót!

.....

e) Írd le a pontvonalra a szövegben található szavak közül a múlt idejű igét!

A keresett szó:

a	
b	
c	
d	
e	

5. Oldd meg az alábbi verssel kapcsolatos feladatokat!

a	
b	
c	

Szécsi Margit: (részlet)

Téli szellők, fújjatok csak,
játsszatok a hajamon.

Olvassz havat, melengető
márciusi szép napom.

Fagyos folyó megáradjon,
vessen bimbót minden ág.
Szebb a somfa gyenge szirma,
mint a szürke

Március van, március van.
Ember s állat érzi már,
dong a kaptár, szárnyat rezget
százezernyi kismadár.

a) A vers ritmusát és rímelését figyelembe véve melyik szó illik legjobban a **2. versszak** kipontozott helyére? Karikázd be a megfelelő szóhoz tartozó betűjelet!

- A) világ
- B) táj
- C) jégvirág
- D) moha
- E) cseresznyeág

b) Egészítsd ki egyetlen **szám** beírásával az alábbi mondatot!

A vers ____ . sorában található az igekötős ige.

c) Mi a vers címe? Karikázd be a helyes választ jelölő betűt!

- A) Április
- B) Nyári éjszaka
- C) Decemberi ének
- D) Őszbúcsúztató
- E) Március
- F) Áprilisi szellők

6. Olvasd el az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre a szöveg alapján!

Valamikor, vagy négyszáz éve, két vízimalom örölte a becseiek búzáját a Tiszán. Török világ volt akkor. Vegyesen éltek a magyarok a turbános atyafiakkal. Az alsóvárosban laktak a törökök. A felsővárosi magyarokat nem bántották. Volt külön vízimolnárjuk is. Tahir bégnek hívták. Jó ember volt, de ha a magyar molnárt meglátta, elfogta a szívét a bosszúság.

– Ha egymagam volnék a molnár, kétszer annyi rézgaras lenne az erszényemben.

A magyar molnárt Pál gazdának hívták. Ez is olyan ember volt, mint a falat kenyér. Hanem amikor átpillantott a Tahir béghez, mindig ökölbe szorult a keze.

– Ha ez a török nem volna, magam volnék a molnár! Tele lenne a ládám ezüsthúszassal.

Egyszer had támadt Becsére. Egy reggel Pál zacskóba hányta a pénzét, s el akarta rejteni a Tisza-parton. Talált egy odvas fűzfát. Bedugta az odúba a pénzeszacskóját.

Sötétedéskor a török molnár is így tett. Ő is bedugta a pénzeszacskóját az odúba. Megcsörrent a pénz, ahogy a másik zacskóhoz ütődött. Tahir kihúzta Pál pénzeszacskóját.

– Nem tehetném jobb helyre a pénzemet! Más ember is ide tette az övét.

Visszaeresztette az odúba mindkét zacskót, s meg se állt Belgrádig. Tavasszal hazaszállingóztak a becseiek, Pál is hazakerült. Malmát elpusztította az ellenség. Nem baj, csak a pénzét meglelje.

Odament a fűzfához, benyúlt az odúba. Elhült, amikor látta, hogy a kihúzott zacskó nem az övé volt. Megint belenyúlt az odúba, s addig kotorászott, míg ki nem húzta a magáét is.

„Rúgja meg a kakas, mitévő legyek most ezzel az idegen pénzzel? Csináltatok rajta olyan malmot, hogy a király se örletli különben a vasárnapi kalács lisztjét.”

De hirtelen visszarántotta a kezét, mert megdobbant a szíve:

„Aki ide rejtette a pénzt, visszajön érte. Ő se vitte el a tiedet, te se bánts az övét!”

Elszégyellte magát. Ahogy megfordult, jött szembe vele Tahir bég.

– No, te is megkerültél, török? – mordult rá Pál gazda mérgesen.

A török molnár sietett előkeríteni a zacskóját a fa odvából.

– Hát a tied volt a másik zacskó, Tahir bég?

– Hát a tied volt az egyik, Pál gazda?

– Ilyen emberséges vagy te, szomszéd?

– Van tenálad becsületesebb ember, testvér?

A két molnár karonfogva ment be Becsére. Összetették a pénzüket, építettek egy malmot, közösen dolgoztak halálukig. Csendes éjszakákon a harmadik határig hallatszik a malom kattogása: becsület, tisztesség, szeretet, békesség.

Móra Ferenc: Mondák és mesék www.mek.oszk.hu

a	
b	
c	
d	

a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy melyik állítás igaz, illetve melyik hamis! Karikázd be a megfelelő szót az állítások előtt!

1. IGAZ – HAMIS Tahir bég és Pál gazda malmát a Tisza vize hajtotta.
2. IGAZ – HAMIS Tahir bég a pénzt Belgrádban rejtette el.
3. IGAZ – HAMIS Tahir bég a pénzeszacskóját egy tölgyfa odújába dugta.
4. IGAZ – HAMIS A felsővárosiaknak Tahir bég volt a vízimolnárjuk.

b) Keresd ki a szövegből az alábbi szavak megfelelőit! A kiválasztott egy-egy szót írd a pontsorra!

1. megdöbben, elcsodálkozik, meglepődik:
2. alkonyat, esteledés, napnyugta:

c) Állítsd számozással időrendbe a történet eseményeit! A számokat írd a megadott pontsorokra!

- Pál gazda malmát megsemmisítik.
- A két molnár közös malmot épít.
- Tahir bég visszajön Belgrádból.
- Ellenség támad Becsére.
- Tahir bég elrejt a pénzét.
- Pál gazda elrejt a pénzét.

d) Az ezüsthúszas mellett melyik pénz nevét találsz még meg a szövegben? Írd le a nevét pontosan a pontvonalra!

A keresett szó:

7. A minta alapján egészítsd ki a szólásokat! Minden szólásban van egy ige és egy, az emberi testtel kapcsolatba hozható főnév.

Minta:

A szólás jelentése	A szólás	
Alaposan megdorgálják, leszidják.	<i>Megmossák</i>	a <u>fejét</u> .
Nagyon gondolkodik, töpreng valamin.	<i>Töri</i>	

A szólás jelentése	A szólás	
Bosszankodik valami miatt; nagyon kelletlenül tesz vagy ad valamit.	<i>Sz_____ja</i>	a _____ <u>át</u> .
Nagyon vágyik rá, meg akarja szerezni.	<i>F_____i rá</i>	

A szólás jelentése	A szólás	
Bátran megmondja a véleményét, feltárja, leleplezi a hibákat.	<i>Ki_____ja</i>	a _____ <u>át</u> .
Elcsodálkozott; elbáméskodott.	<i>El_____otta</i>	

8. A megadott betűk felhasználásával írd le a *rejtélyes* és a *pazarol* szó rokon értelmű párját! Minden betűt egyszer kell felhasználni. Ügyelj a helyesíráásra!

a) **rejtélyes**

A megadott betűk: **k, s, t, t, t, z, a, i, o, o**

A keresett rokon értelmű szó:

b) **pazarol**

A megadott betűk: **é, o, o, l, k, t, z**

A keresett rokon értelmű szó:

A megadott szótagok felhasználásával írd három-három ellentétes jelentésű szót a *könyörtelen* és a *megnyugszik* szóhoz! Minden szótagot egyszer kell felhasználni.

c) **könyörtelen**

A megadott szótagok: **líd gal jám ir sze mas bor**

A három ellentétes jelentésű szó:

1. 2. 3.

d) **megnyugszik**

A megadott szótagok: **há rong zöng rog for hó bo**

A három ellentétes jelentésű szó:

1. 2. 3.

a	
b	
c	
d	
e	
f	

a	
b	
c	
d	

9. Fejezd be az alábbi rövid történetet egy mondattal, amelyet a megadott szavakból kell összeállítanod! Minden oszlopból csak egy szót választhatsz. A megadott **Minta** alapján *írd* a kiválasztott szavakat jelölő sorszámokat a **Megoldás** melletti üres *téglalapokba*!

Egy híres orgonaművésztől megkérdezték, hogy hogyan tud olyan csodálatosan játszani azon a rendkívül bonyolult hangszeren. Így felelt:

— **Roppant egyszerűen.**

Minta	4.	2.
1.	Nagy	fiatalok.
2.	Fut	egyszerűen.
3.	Száz	néznek.
4.	Roppant	ők.

Megoldás									
1.	Meghallgatok,	és	abból	húrt	mikor	hogy	meddig	nézem	át.
2.	Alszom,	hogy	azokat	levegőt	kik	ha	honnán	írjam	le.
3.	Tudom,	de	melyik	fényt	milyen	de	kitől	nyomjam	szét.
4.	Látok,	ha	mettől	billentyűt	mennyi	és	együtt	hallgassam	rá.

10. Írj egy 8–10 mondatos történetet, amely a megadott mondatokkal kezdődik!

A fogalmazásodban **ne** legyen párbeszéd!

Közeledett az év vége. Mivel az osztály nagyon kedveli az osztályfőnököt, elhatároztuk, hogy megajándékozunk őt, de nem boltban vásárolt ajándékkal.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a	
b	
c	
d	
e	

